

Ut boeren van noen (2)

Op de Veluwe

De meeste boeren ha'n wel un grote pony of un hit en soms un peerd, Ze spannen ut trekdier veur de wagen en gungen hooilaojen, un op de wagen en un opsteken

De boeren van noen warken haost allemaol allenig met computers, (pc) neumen ze ut oek wel, ze kriegen gun smerige handen meer ofzo en ze lopen de hele dag in 't goeie grei hek me laoten zeegen. Dan noen de varkens en ut bouwland.

door Keesjan van Loo

Noen de varkens. Ze han meest un paor zoggen, die han ze op e'fokt van big tot beergelt. Dat is un jonge zog die dekriep is e'worden en die ze dan naor de beer mossen brengen. Lopend vanzelf. Ze deejen um un koetouw um zun veurpoot, dan kos ze niet zo gauw weglopen en ha'j ut beest un beetje in bedwang. As ut allemaol goed e'lukt was met de beer dan ha'j over ongeveer zestien weken un koppeltje keutjes. De zog wurd goed e'voerd en de keutjes greuden goed. As de keutjes zelfstandig wurden, ze waren dan un week of acht, dan gungen ze van de zog of en de zog gung met un paor da-

gen weer naor de beer en de cirkel was weer rond. Naost de zoggen han ze oek nog un paor hokken met zouters die ze verkochten as ze ongeveer tachtig kilo weugen veur de slacht.

Dan de kiepen. Dat volkje wurd vaak deur de boerin verzurgd, zoas eier uuthaolen, graonstruijen en emmers waoterhaolen. Mar laot ik bie ut begin starten. Vrog in ut veurjaar waren dur kuukens besteld bie un breujerie in de buurt .Tegen de tied dat de kuukens ofe'leverd zouwen worren han ze ut hok waar ze in mossen lekker warm e'stookt met un kuukenskachel die speciaal veur dat doel e'maakt was. Dur zat un ron-

de blikken kap umhun van anderhalve meter die in un kegelvorm dicht bie de grond stung en zodoende de warmte dur onder hield, um de kachel stung un ring van un paor meter van dik karton van vuufenzeuventig centimeter hoog. Dan kossen de kuukens niet verdwaalen en verkleumen. Op de grond lagen ouwe kranten waor ze ut kuukenszaod op struiden en un weckpot op de kop op un etensbord met waoter, daor konnen de kuukens niet in verdrinken. As de kuukens begossen te greujen maakten ze de ring van karton steeds groter. Tegen die tied mossen de kuukens gaon leren rikken. Dat begunnen ze met un beun van latten kort bie de grond. As ze dat e'wend waren kregen ze echte rikken van un halve meter hoog. As ut mooi weer was wurden de kuukens oek naor buuten e'laoten en zo werden ut jonge hennen die begossen eier te leeggen. Eerst kleintjes. maar steeds groter en dat waren nog us echte scharreleier, un hok met honderd kiepen han un loop van wel zeuvehonderd vierkante meter.

Ut bouwland gaf oek heel wat wark, ploegen en eggen in ut veurjaor. Ut zeijen van ut graan en de bieten en ut poten van de eerpels. Daornao alles on-

kruud vrie houwen. Alles met de hand. Eind juli begossen ze met ut zichten van de rog en garst, waor de boerin oek bie hulp met bienden van de bossen en ut op hokken zetten. As ut zaod van ut land was, mossen ze ut land ploegen en dan knollen zeijen. Dan ut eerpels roeien, met de greep uut de grond haalen en dan met de hand uutschudden en de eerpels oprapen en in un mand gooijen, allemaol handwark. Dan de bieten, ze begossen met ut koppen van de bieten met un groot mes, die bietenkoppen wurden eerst op e'voerd an de koeen, dan werden de bieten uut de grond ehaold en op un hoop e'gooid en in de kuul e'daon vur de wienter.

Noen denken julie netuurlijk, wat un leven ha'n die boeren. Warken en nog us warken en nargens tied veur. Mar dat is zeker niet waor. As ze de buurman bie de vree (scheidung) van ut land tegen kwammen, han ze wel tied um effen un poosje te praoten, ze gungen op één knie liggen en zo zatten ze gerust un uur samen te kletsen. Nog effen iets over burenhulp, ze stungen dag en nacht klaor veur mekaor klaor. As dur un koe mos kalven en ze han in de gaoten dat ut wel nacht kon worren veur ze gung kalven, gungen ze veur ut naor bed gaon eerst effen naor de buurman um te zeegen, dat hie vannacht wel us e'mroepen kos worren as ut nodig was bie de koe, dan schrukken ze niet zo as dur op de luuken e'bonst wurd. As de buurman dur was konnen ze gaon beginnen en samen redden ze ut best. As ut kalfje in ut hok lei gungen ze naor de heerd um un borreltje op de goeie ofloop te nemen. Zo waren dur veul warkjes die de buren met mekaor deejen.